

K. Antanavičius gimė 1908 m. sausio 16 d. Kėdainių aps. Josvainių vls. Karūnavos kaime ūkininkų šeimoje. Be Kazimiero jų šeimoje buvo dar penki broliai ir dvi seserys. Verčiama aplinkybių vėliau šeima persikėlė gyventi į Telšių aps. Plungės vls. Didvyčių kaimą. 1932 metų rugsėjo 8 dieną K. Antanavičius baigė A.Smetonos karo mokyklą Kaune. Pradžioje jis tarnavo Lietuvos didžiojo kunigaikščio Gedimino 1-ajame pėstininkų pulke, o vėliau-kariuomenės štabe. Tuo metu jis jau turėjo kapitono laipsnį. Kuomet sovietai pirmą kartą okupavo Lietuvą ir jos kariuomenę inkorporavo į Raudonąją armiją, K. Antanavičius, kaip nepatikimas naujai santvarkai, buvo atleistas iš kariuomenės. Netrukus jis pradėjo slaptystis, nes jautė koks likimas laukia tų Lietuvos kariuomenės karininkų, kurie nesutiko tarnauti okupantams. 1941 metų birželio 14 dieną Kazimiero tėvas Saliamonas Antanavičius, motina Marija, o taip pat seserys Genovaitė ir Kostė buvo ištremti į Sibirą-į Komiją. Jie buvo tarpe tų lietuvių, kuriuos net 17-ka ešelonų gyvulinių vagonų išgabeno į šaltį ir badą. Abu tėvai ten mirė nuo bado 1942 metais. Toks pat likimas 1945 metais ištiko ir seserį Genovaitę. Trys Kazimiero broliai: Jonas, Antanas ir Juozas buvo įkalinti Telšių kalėjime. Okupantai sprukdami nuo vokiečių kariuomenės, 1941 metų birželio 25 d. juos žiauriai nukankino Rainių miškelyje (netoli nuo Rainių gyvenvietės, į P.R. nuo Telšių). Jo broliui Alfonsui teko taip pat patirti visas GULAGO kančias. Vokiečių okupacijos metu K. Antanavičius buvo Plungės burmistras. Kuomet sovietai 1944 m. vasarą okupavo Lietuvą antrą kartą, jis kartu su broliu Povilu-buvusiu Lietuvos karo lakūnu, įsiliejo į laisvės kovotojų gretas. Nuo 1944 m. Kazimieras buvo Lietuvos Laisvės Armijos (LLA) Plungės kuopos vadas. Žemaičių partizanų apygarda ir buvo šios karinės organizacijos-LLA funkcijų perėmėja. Deja, vokiečiams traukiantis, LLA stipriai „nukraujavo“, nes daug aukštesnių pareigūnų ir karininkų pasitraukė į Vakarus kartu su jais. Pradžioje Žemaitijoje dar susikūrė tarpinė laisvės kovotojų grandis-Žemaičių Legionas, kurį įkūrė desantininkas kpt. Adolfas Kubilius-Vaišvila kartu su Adolfu Eidimtu, o legionui vadovavo mjr. J.Semaška-Liepa. Šį karinį junginį kiek anksčiau įkūrė kpt. Jonas Noreika kovai su naciais. Jis apjungė Žemaitijoje veikusias partizanų grupes ir pavienius laisvės kovotojus į stiprią, gerai organizuotą rezistencinę kariuomenę-Žemaičių Legioną. Tačiau netrukus okupantų represinės struktūros savo agentūros pagalba susekė ir suėmė pagrindinius vadus, tame tarpe ir J.Semašką. 1945 m. LLA (Vanagų) pagrindu Žemaitijoje susikūrė trys būsimos Žemaičių apygardos rinktinės: Šatrijos, Alkos ir Kardo. 1944 m. rudenį ir 1944-1945 m. žiemą Telšių apskrities laisvės kovotojai buvo vieni aktyviausių Lietuvoje. 1945m. pavasarį Telšių apskrityje, panašiai, kaip ir visoje Lietuvoje, išryškėjo naujas laisvės kovotojų akcijų prieš okupantus bruožas. Iki tol okupantų marionetinės valdžios pareigūnai ir kolaborantai buvo baudžiami tiesiog už „antilietuvišką“ veiklą. Tuo tarpu nuo pavasario prieš stribus, milicininkus, komjaunuolius, apylinkių tarybų pirmininkus, privačios žemės konfiskavimu užsiėmusių „žemės ūkio komisijų“ narius, tarybinių ūkių vadovus ir kitus sovietinės valdžios aktyvistus bei kolaborantus, partizanų baudmės įgavo atpildo už konkretų nusikaltimą pavidalą.

K. Antanavičius – Taurus

1946 m. rusėjo mėn. 24 d. po Žemaičių apygardos vado F.Ašklio ir štabo propagandos skyriaus viršininkės B.Stakūnienės suėmimo, naujuoju apygardos vadu tapo kpt. Kazimieras Antanavičius-Taurus. Organizaciniam štabo skyriui ėmė vadovauti buvęs štabo narys V.Ruzgys. Be to štabas dar pasipildė dviem naujais nariais: Kasparu Malakausku-Bimba ir vokiečių kariuomenės kapitonu Vilhelmu Stombeku. Apygardos vadai veiklą pradėjo ypač sunkiu laikotarpiu. Štabas buvo beveik visiškai likviduotas, tarp atskirų kovotojų grupių kildavo tarpusavio vaidai, kartais net iki susišaudymo. K. Antanavičiui teko nelengva užduotis stabilizuoti padėtį apygardoje. Tačiau tam pritrūko laiko, nes vadovauti jam teko vos septynetą mėnesių. 1947 m. kovo mėn. neva „Lietuvos Bendrojo Demokratinio Paspriešinimo Sąjūdžio (BDPS) komiteto pirmininkui,“ o iš tiesų-MGB agentui J.Markuliui-Ereliui pavyko per Vilniuje gyvenantį Kardo rinktinės partizanės giminaitį, MGB agentą Edmundą Lenkauską užmegzti ryšį su Salantų kuopos vadu, o per jį-ir su Žemaičių apygardos vadovybe. E.Lenkauskas pradėjo K. Antanavičių vilioti didelėmis „BDPS komiteto“ galimybėmis bei ryšiais su užsieniu. Tačiau atsargus K.

Antanavičius nusprendė pirmiausia patikrinti, ar iš tiesų Vilniuje egzistuoja „centrinė pogrindžio vadovybė.“ Ištirti padėties vietoje jis pasiuntė į sostinę Salantų kuopos kovotoją Adolfą Preibį-Aušrą. Tačiau šis, Vilniuje užverbuotas MGB agentu, į apygardą sugrįžo jau po kpt. K. Antanavičiaus žūties.

Paminklinis akmuo K. Antanavičiaus žuvimo vietoje

1947 m. Apygardos štabas buvo įsikūręs Telšių aps., Plungės vls., Žvirblaičių kaime partizanų rėmėjo Kazimiero Beržanskio sodyboje. MGB agentas „Kardas“ ir jų informatorius „Lietuvis“ okupantams pranešė, kad šioje sodyboje apsistojo laisvės kovotojai. 1947 m. balandžio naktį iš 8 į 9 d. į kaimą atvyko MGB ir strībų dalinys, kuris apsupo Beržanskio sodybą. Prasidėjo inirtingos kautynės, kurios truko iki pat vakaro. Užsidedė sodyba. K. Antanavičius-Tauras, pasibaigus šoviniams ir nenorėdamas gyvas pasiduoti okupantams, nusižudė peiliu. Kartu su apygardos vadu žuvo jo pavaduotojas brolis Povilas, apygardos štabo narys Kasparas Malakauskas-Bimba ir partizanas, vokiečių armijos kapitonas Vilhelmas Stombekas. Taip pat žuvo ir partizanų rėmėjas Steponas Andrijauskas. Žuvusiųjų palaikus okupantai nuvežė į Plungę ir numetė NKVD Plungės poskyrio kieme. Vėliau juos užkasė Plungės miesto pakraštyje buvusiose žydų kapinėse. 1989 m. spalio 31 d. K. Antanavičiaus žmonos Julijos Antanavičienės rūpesčiu palaikai buvo rasti ir perlaidoti Plungės miesto kapinėse. 1990 metais juos perkėlė į Klaipėdos miesto Lėbartų kapines.

1999 m. rugpjūčio 24 d. Kazimierui Antanavičiui-Taurui buvo pripažintas kario savanorio statusas. LR Prezidento 1999 m. rugsėjo 14 d. dekretu jam buvo suteiktas pulkininko laipsnis, o 1999 m. lapkričio 22 d. jis buvo apdovanotas Vyčio kryžiaus 3-iojo laipsnio ordinu (po mirties).

Šaltiniai.

1. R. Trimonienė. Kazimieras Antanavičius – Tauras 1908 01 16 – 1947 04 09.
2. Žemaitijos kovotojams skirta knyga. XXI a. 2011 04 20.
3. R. Čekutis, D. Žygelis. Laisvės kryžkelės. Žemaičių apygarda. Bernardinai.lt, 2007 07 12.